

ANALÝZA PŘEDVOLEBNÍCH POŘADŮ
ODVYSÍLANÝCH NA PROGRAMU NOVA
PŘED VOLBAMI DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PČR 2021

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. ANALYTICKÁ ČÁST.....	4
2.1. Volby 2021: Debata 1	4
2.2. Volby 2021: Debata 2	8
2.3. Volby 2021: Jdeme k volbám.....	12
3. ZÁVĚR	15

1. ÚVOD

Ve dnech 8. a 9. října 2021 se uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. O hlasy voličů soutěžilo celkem 22 subjektů – 20 politických stran a 2 volební koalice. Vzhledem k významnému společenskému dopadu voleb Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) na svém 18. zasedání v roce 2021 rozhodla o zpracování monitoringu vybraných pořadů s předvolební dramaturgií, které se objevily v televizním vysílání.

Předkládaná kvalitativní analýza vznikla jako součást celkového monitoringu analytického odboru Úřadu Rady. Jejím předmětem jsou pořady odvysílané provozovatelem TV Nova s.r.o. na programu NOVA, konkrétně debaty s názvem *Volby 2021: Debata 1* a *Volby 2021: Debata 2* a volební speciál *Volby 2021: Jdeme k volbám*. Cílem analýzy je zjistit, zda provozovatel v předmětných pořadech naplňoval znění zákona o vysílání, zejména pak § 31 odst. 2 a 3, stanovující, že:

- *„Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů“* (odst. 2),
- *„provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“* (odst. 3).

2. ANALYTICKÁ ČÁST

Provozovatel TV Nova s.r.o. na programu NOVA odvysílal celkem tři pořady s předvolební dramaturgií. Dne 7. 10. 2021 byly uvedeny dvě debaty s lídry kandidujících politických uskupení a ráno 8. 10. 2021 speciální pořad s podtitulem Jdeme k volbám, obsahující mj. samostatné rozhovory se zástupci politických subjektů. V následujícím textu budou tyto tři relace podrobně analyzovány.

2.1. Volby 2021: Debata 1

První předvolební debata byla na programu NOVA odvysílána 7. 10. 2021 v 17:00 hodin. Provozovatel na svém webu <https://tn.nova.cz/> předem avizoval, že „půjde o diskuzi zástupců politických stran, hnutí nebo koalic, které by dle předvolebních průzkumů překročily hranici 5 % hlasů nutnou pro vstup do Poslanecké sněmovny, ale zároveň nejsou umístěny mezi prvními třemi.“ Rovněž uvedl, že „televize se nakonec rozhodla oslovit i strany, které získaly v předvolebních průzkumech více než 4 %, aby vzala do úvahy i statistickou chybu, protože dvě strany skončily těsně pod pěti procenty.“¹

Hosty pořadu byli předsedové stran a hnutí Jan Hamáček (ČSSD), Vojtěch Filip (KSČM), Tomio Okamura (SPD) a Robert Šlachta (Příساha). Moderace se ujala Bára Divišová.

Debata započala úvodní pasáží, následovaly tři hlavní tematické celky a závěrečná část, v níž politici přímo oslovili potenciální voliče.

Na začátku moderátorka každému z hostů položila lehce kontroverzní dotaz, týkající se jejich současného politického působení. Filip byl dotázán na to, zda je unavený a proč odmítá odejít z vedení komunistické strany. Od Okamury chtěla moderátorka vědět, zda je politický podnikatel, který „mění

¹ Viz <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/445559-predvolebni-kampan-vyvrcholi-na-tv-nova-lidri-se-utkaji-ve-dvou-debatach>.

rétoriku podle aktuální nálady ve společnosti“. Hamáčka se zeptala, jestli plánuje omluvu vdově po Josefu Luxovi, o němž předseda sociální demokracie prohlásil, že kdyby žil, volil by ČSSD. Nakonec dostal slovo Robert Šlachta, jenž měl možnost ohradit se vůči hlasům, které o hnutí Přísaha hovoří jako o „béčku“ hnutí ANO.

Šest minut po začátku relace moderátorka představila první velké téma – ekonomické otázky včetně deficitu státního rozpočtu, inflace a důchodové reformy. Diskuze byla uvedena téměř dvouminutovou reportáží, v níž redaktoři divákům poskytli potřebný background. Příspěvek obsahoval mj. části projevů přítomných politiků na předvolebních mítincích, komentáře prezidenta Hospodářské komory Vladimíra Dlouhého a ekonoma Štěpána Křečka, věnované ekonomickým potížím ČR a problematice státního dluhu, či vyjádření Zbyňka Stanjury (ODS) ke zrušení superhrubé mzdy, pro které občanští demokraté hlasovali spolu se zástupci hnutí ANO a SPD. V reportáži se objevily rovněž konkrétní údaje o inflaci.

Každý z hostů měl minutu na to, aby odpověděl na otázku, jak by postupoval ve snaze snížit deficit státního rozpočtu. Moderátorka následně upozornila na nedávné zvýšení úrokových sazeb Českou národní bankou a nechala politiky reagovat na otázky týkající se zdražování. Rozepře se objevily především u tématu dostupného bydlení. Hamáček či Filip obhajovali návrh pokutovat majitele dlouhodobě prázdných bytů, což odsoudil např. Robert Šlachta. Všichni akcentovali nezbytnost výstavby nových bytů a podporu družstevního a nájemního bydlení. Důvodem sporů bylo téma důchodové reformy. Moderátorka se vicepremiéra Hamáčka zeptala, zda ministryně Jana Maláčová (ČSSD) skutečně předložila důchodovou reformu, nebo se jedná pouze o dílčí změny, jak uvádí někteří ekonomové. Hamáček nakonec připustil, že *„je to začátek, ale velmi podstatný“*, a nařkl koaličního partnera ANO i pravicovou opozici z toho, že sami žádnou důchodovou reformu nemají. S Okamurou se posléze dostal do sporu o to, zda je, či není protiústavní zvyšovat důchody všem o stejnou částku (toto zvyšování prosazoval Okamura).

Druhým tematickým celkem bylo členství České republiky v Evropské unii a migrace. Úvodní reportáž začala informací o odchodu amerických vojáků z Afghánistánu a růstu obav z další migrační vlny. Redaktoři divákům prezentovali údaje o počtu a původu zadržených nelegálních migrantů do ČR v loňském roce a postoje jednotlivých členů EU. Ve vysílání zazněla i slova Tomia Okamury, který na půdě Poslanecké sněmovny navrhoval vyhlášení referenda o vystoupení z EU. Vedle toho byly prezentovány částky, které v minulosti Česká republika obdržela z unijních rozpočtů (např. 915 milionů eur na zotavení tuzemské ekonomiky po koronavirové krizi).

Časomíra na obrazovce hostům opět odpočítala jednu minutu, po čas které měli odpovědět na otázku, co Česku dalo a vzalo členství v EU. Šlachta vyjádřil přesvědčení, že i když Unie v mnoha oblastech zklamala, „v současné době není možné bez Evropské unie fungovat“, protože už jsme s ní „příliš prorostli“. V této souvislosti upozornil na problémy, které má po odchodu Velká Británie. Hamáček akcentoval pozitiva našeho členství a fakt, že nás vstup do EU opět vrátil na Západ, „odkud nás historie na nějakou dobu vytrhla“. Skeptičtější byli představitelé SPD a KSČM. Okamura i Filip varovali před byrokratismem Bruselu a uvedli, že by občané měli mít možnost v referendu hlasovat o vystoupení z EU. Nejradikálnější byl ve svých názorech Tomio Okamura, který za prioritní téma blížícího se českého předsednictví v roce 2022 označil referendum o vystoupení a „czexit“, jelikož předsednictví „je pouze hra na to, že snad mají malé země nějaký vliv na vedení EU“. Na otázku, zda v budoucnu přijmout, či nepřijmout euro, odpověděl kladně pouze představitel ČSSD Hamáček, který budoucí přijetí podmiňoval tím, že musí být pro Českou republiku ekonomicky i sociálně výhodné.

Do třetice se političtí lídři věnovali tématu pandemie onemocnění covid-19. V reportáži, která diskuzi předcházela, se objevily záběry ze začátku roku 2020, kdy vládní představitelé občany přesvědčovali o tom, že zdravotnických pomůcek bude dostatek. Následovala informace o řadě vládních opatření, jejich často krátkém trvání a nesmyslnosti. Ve vysílání zazněla i obhajoba vlády, např. když se bývalý ministr zdravotnictví Jan Blatný či ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy Karel Havlíček (oba nestr. za ANO) vyjadřovali ke kritizovanému zákazu prodávat kávu v kelímku. Diváci měli možnost zhlédnout i záběry z demonstrací nespokojené veřejnosti a slyšet detaily o trvání nouzového stavu.

Během třiceti vteřin hosté odpovídali na otázku, jak v budoucnu postupovat při zhoršující se pandemické situaci, zda přistupovat k tzv. lockdownům a lokálním opatřením, či chování občanů nechat na jejich uvážení a zodpovědnosti. V následujících osmi minutách politici vysvětlovali svůj postoj k očkovaní a vyhlášení nouzového stavu. Jan Hamáček byl moderátorkou kriticky dotazován na to, zda připouští, že se v boji s pandemií ne vše povedlo. V této souvislosti Divišová upozornila na slova bývalého ministra zdravotnictví Romana Prymuly, který uvedl, že mrtvých mohlo být méně.

V závěru debaty moderátorka požadovala komentáře k tomu, s kým by přítomní hosté po volbách chtěli vyjednávat. Jan Hamáček se v pořadu krátce dotkl i zdravotního stavu prezidenta Miloše Zemana a jeho role v povolebních jednáních. Spekulace ohledně Zemanova stavu na internetu označil za hyenismus. Moderátorka oponovala sugestivně laděnou otázkou, zda k podobným reakcím nepřispěl i mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček tím, že na sociálních sítích místo informování sdílí žalmy. Na úplném konci relace měl každý z politiků třicet vteřin na to, aby diváky vyzval k volbě svého uskupení.

Co se týče celkové stopáže promluv jednotlivých hostů, nejdéle hovořil Jan Hamáček (17:22 minut), dále Vojtěch Filip (16:04 minut), Tomio Okamura (13:47 minut) a Robert Šlachta (9:09 minut). Rozdílné stopáže byly způsobeny zejména odlišným stylem komunikace zúčastněných pánů. Robert Šlachta, který hovořil nejkratší dobu, většinou jasně a stručně odpověděl na položenou otázku, pouze výjimečně skákal do řeči ostatním hostům a rovněž ne vždy plně využil čas, který mu poskytla moderátorka. Obecně lze však konstatovat, že všichni beze zbytku měli možnost vyjádřit své postoje k předestřeným otázkám, opakovaně reagovat na ostatní a doplňovat svá dřívější vyjádření. Snahu o vyvážené zastoupení v diskuzi ilustruje i samotný fakt, že provozovatel na několika místech použil časomíru, aby hostům ve studiu poskytl rovné podmínky.

Moderátorka na hosty směřovala celkem 117 dotazů či poznámek, z nichž téměř polovina (53) byla doplňkových (moderátorka opakovala položenou otázku, doplňovala či opravovala hosta nebo dávala prostor k reakci na oponentní stanovisko). Všem byly vedle neutrálně laděných dotazů pokládány rovněž ty polemické. Nejvíce jich obdržel Jan Hamáček, který byl několikrát vystaven kritice vládního angažmá ČSSD. Vzhledem k zodpovědnosti a pravomocem členům vlády však tento postup hodnotíme jako přirozený a akceptovatelný. Polemika mířila i k opozičním představitelům, Vojtěchu Filipovi a Tomio Okamurovi, kteří se měli např. zpovídat z toho, proč ve sněmovně nepodpořili návrhy zákonů týkajících se programu, který sami prosazovali. Na Roberta Šlachtu, který je politickým nováčkem a ve sněmovně nikdy nepůsobil, mířila jediná kriticky laděná výpověď moderátorky, jež v souvislosti se Šlachtovými slovy o potřebě lidí znát své vyhlídky upozornila na to, že ji momentálně sám není schopen říci, jak se v budoucnu postaví ke zvyšování daní. Vstřícné dotazy v pořadu nezazněly.

Moderace byla zvládnuta velmi dobře. Bára Divišová věcně a pohotově reagovala na komentáře politiků a uspokojivě korigovala diskuzi, která se zejména v části týkající se ekonomiky ČR chvílemi stávala neukázněnou až chaotickou. Divišová hosty dovedla uklidnit a nasměrovat k relevantním otázkám. Její poznámky i samostatné reportáže, které byly součástí vysílání, přispěly k přehlednosti probíraných témat a poskytly divákům potřebný background. Monitoring neodhalil příklon redakce k určitým názorovým proudům či politickým uskupením. Pokud se moderátorka dopustila omylu, jednalo se o dílčí pochybení (např. sugestivní otázka v závěru pořadu, věnovaná informování o stavu prezidenta Miloše Zemana), jejichž analýza nepřinesla důvodné podezření na porušení zákona o vysílání.

2.2. Volby 2021: Debata 2

Den před volbami, 7. 10. 2021, byla na programu NOVA odvysílána i debata zástupců tří nejsilnějších politických subjektů kandidujících do PS PČR. Ve 20:00 hodin se ve studiu sešli lídři hnutí ANO a koalic Spolu (ODS, KDU-ČSL a TOP 09) a PirSTAN (Piráti a Starostové a nezávislí). Moderátor Rey Koranteng uvítal předsedu ANO a stávajícího premiéra Andreje Babiše, předsedu ODS Petra Fialu a předsedu Pirátů Ivana Bartoše.

Schéma devadesátiminutového pořadu bylo téměř shodné s relací analyzovanou výše. Diskuze započala úvodní pasáží, následovaly tři hlavní tematické celky a závěrečná část, v níž hosté vyzvali občany k volbě svého politického uskupení.

Úvodu debaty dominovaly provokativní dotazy Reye Korantenga. Ten první směřoval moderátor na tehdejšího premiéra Andreje Babiše. Upozornil na řadu kauz spojených s předsedou vlády, jako bylo např. trestní stíhání, střet zájmů či rozdělování společnosti, a dožadoval se odpovědi na sugestivně laděnou otázku, zda nemá pocit, že „bez něj by byla česká politika výrazně klidnější, možná i věcnější“, a co jej navzdory dřívějším prohlášením o odchodu v politice stále drží. V případě Petra Fialy moderátor upozornil na jeho nízkou popularitu, u Ivana Bartoše zase akcentoval změnu názorů ohledně migrace a její nepatříčnost u potenciálního premiéra. Uvedenými dotazy a připomínkami moderátor poukázal na problémy, kterým v souvislosti s jejich vystupováním kandidáti na předsedu vlády čelili.

Poté se přítomní pánové zaměřili na první velké téma – pandemii onemocnění covid-19. V úvodní reportáži, která měla divákům pomoci se v dané problematice zorientovat, redaktoři nabídli přehled protiepidemických opatření a ministrů zdravotnictví, kteří se „střídali častěji než svatí na orloji“. Kromě vládních kroků provozovatel upozornil i na opozici, která v roce 2020 částečně brojila proti rouškám. V této souvislosti se na obrazovce objevilo i vyjádření zubaře a tehdejšího člena Ústředního krizového štábu za TOP 09 Romana Šmuclera, který varoval před experimenty „jako na zvířatech“. Závěr reportáže patřil zmínce o aktuálně se zhoršující epidemické situaci.

Respondenti měli minutu pro svá úvodní vyjádření k otázce, jak by postupovali v případě další covidové vlny. Namísto adekvátní odpovědi začal Babiš s prezentací fotografie demonstrantů vítajících uprchlíky, namířené proti Bartošovi. Předseda Pirátů ve svojí minutě reagoval fotografií z pietní akce pro občany, kteří zemřeli na covid. Po těchto osobně laděných výpadech, kterým obratně učinil přítrž moderátor, ve vysílání zazněly budoucí plány politiků na řešení covidové krize. Babiš ujistil, že další lockdown již nehrozí a vyzdvihl rostoucí proočkovanosť populace. Opoziční politici naopak kritizovali kroky vlády, např. údajné zanedbání přesvědčovací kampaně v souvislosti se čtyřmi sty tisíci nenačkovanými seniorů, které akcentoval Fiala.

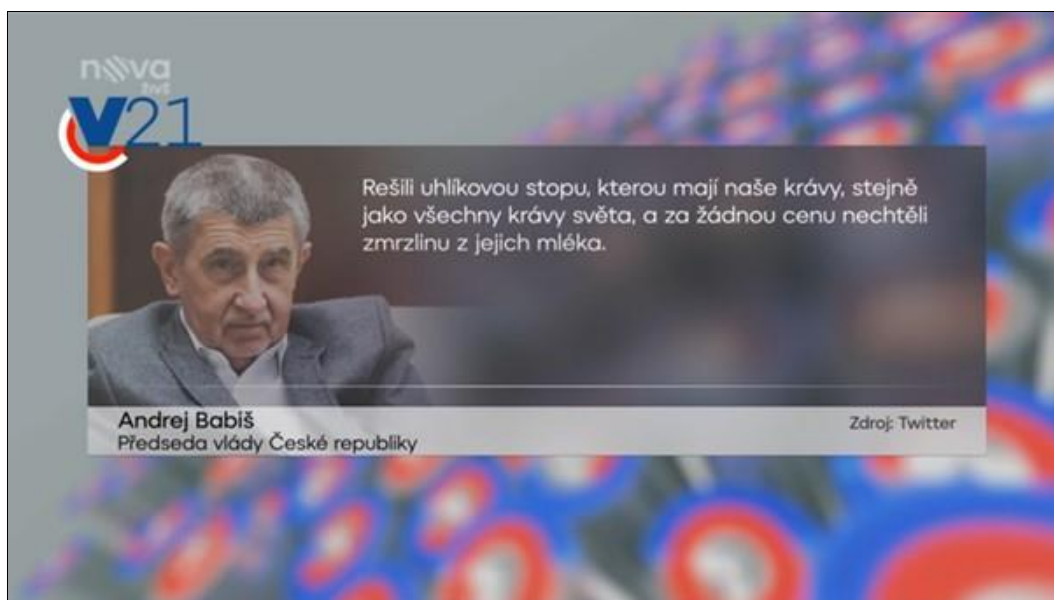
Ve 23. minutě záznamu se na obrazovce objevila další reportáž, tentokrát uvozující téma ekonomiky ČR. Redaktoři informovali o všudypřítomném zdražování a nástrojích, které pomáhají občanům v těžké situaci – diváci slyšeli např. o energetických šecích, jejichž zavedení ve vysílání přiblížil ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček (ANO), či zrušení superhrubé mzdy, které odhlasovali poslanci z ANO, ODS a SPD. Vedle informace o tom, že „schodek státního rozpočtu ke konci září stoupl na více než 326 miliard korun, což je nejhorší zářijový výsledek od vzniku České republiky,“ diváci slyšeli i komentář ekonoma Štěpána Křečka, jenž uvedl, že „Česká republika ve srovnání s jinými zeměmi EU stále patří mezi premianty, mezi nejméně zadlužené země“. Mezi dalšími respondenty v příspěvku byli i ministryně financí Alena Schillerová a všichni tři pozvaní hosté pořadu *Volby 2021: Debata 2*.

Jak odvrátit inflaci a všudypřítomné zdražování, měli politici stručně objasnit v prvních šedesáti vteřinách jejich vystoupení. Babiš se v odpovědi soustředil na řešení vysokých cen energií, navrhol zastropování cen emisních povolenek, finanční kompenzace a snížení DPH. Fiala upozornil na mezinárodní i národní příčiny inflace, mj. znovu poukázal na zadlužování Babišovy vlády. Bartoš uvedl, že „bychom měli peníze nechat lidem“, tzn. valorizovat slevu na poplatníka a zastavit zadlužování lidí. Poté dal moderátor hostům prostor ke vzájemným reakcím. Co se týče ceny energií, Fiala Babiše nařkl z toho, že nezvládl vyjednávání o Green Dealu (Zelené dohodě pro Evropu), „nevyjednal pro ČR žádnou výjimku“, „nevyjednal jádro jako čistý zdroj“. Premiér ostře nesouhlasil. Nejednou se v pořadu ozvalo vzájemné překřikování a následné usměrňování ze strany moderátora, který chtěl po hostech jasnou

odpověď na otázku, kde by oni sami ušetřili peníze, jež proklamují ve svých programech a dalších prohlášeních. Koranteng pokládal rovněž kriticky laděné dotazy. Např. Ivana Bartoše v souvislosti s plánovaným zdaněním komerčních nemovitostí upozornil na to, že v jejich programu chybí, o jaké nemovitosti se jedná, a naznačil, že to stejně tak mohou být malé hospůdky. Předseda Pirátů diváky ujistil, že měl na mysli stavby typu velkých hal za městem, jejichž zdanění udrží peníze v regionu. Ke zdanění se postupně vyjádřili všichni političtí představitelé. Shodně avizovali, že zvyšovat daně nechtějí, a odsoudili kroky ostatních politických uskupení v minulosti. Podobně vypadala debata o důchodové reformě, v níž se hosté předháněli v tom, kdo pro seniory plánuje lepší budoucnost. Zmíňme např. výrok Andreje Babiše, jenž směrem k představiteli ODS poznamenal: „*Tak to přiznejte, nemáte rádi důchodce, oni to vědí...*“

Po názorové potyčce následovala oddychovější část relace, v níž byly prezentovány krátké videozáznamy s manželkami přítomných politiků. Monika Babišová, Jana Fialová a Lydie Franka Bartošová v nich divákům sdělovaly, proč by se právě jejich muž měl stát příštím premiérem.

Necelou půl hodinu před koncem moderátor předešel třetí téma debaty, jímž byla dohoda zvaná Green Deal a otázky související s ochranou životního prostředí. V úvodním příspěvku redaktoři upozornili na potyčku mezi hnutím ANO a Piráty, týkající se podávání preferované zmrzliny v předvolební kampani. Pokračovali informací o růstu emisí skleníkových plynů a plánech Evropské unie, resp. o jejím cíli dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality. Svůj komentář poskytli i experti na dané téma a další zainteresovaní aktéři – ekologický aktivista z Greenpeace Jan Rovenský, Anna Kárníková z Hnutí DUHA a viceprezident Svazu průmyslu a dopravy ČR Radek Špicar. Poslední ze jmenovaných upozornil na to, že „*pro Českou republiku bude naplnění Green Dealu těžší než pro kohokoliv jiného v Evropské unii, a to především proto, že jsme nejprůmyslovější ekonomika*“.

Časomíra hostům odpočítala jednu minutu na zodpovězení otázky, jak by mělo Česko přistupovat k ochraně životního prostředí a Green Dealu. Po ní se politici k tématu vyjádřili zevrubněji. Babiš ve

vysílání několikrát zmínil „zfanatizovaný zelený pirátský Evropský parlament“. Bartoš po opakovaných výpadech vůči jeho straně upozornil na Babišova slova v knize z roku 2017, v níž premiér vyjádřil podporu obnovitelným zdrojům energie a zákazu uhlí. „*Tak se domluvte se svejma marketérami, co vám do těch knížek píšou,*“ poznamenal předseda Pirátů. Všichni tři měli rovněž odpovědět na otázku, zda jsou pro zákaz výroby aut se spalovacími motory a podporu elektromobilů. V závěru posledního tematického bloku moderátor po hostech požadoval komentář k zahraniční politice a hrozbám pro Českou republiku. Babiš akcentoval migraci a pašeráctví, Fiala varoval před posouváním Česka na Východ a extremismem, Bartoš hovořil o kyberbezpečnosti, hybridních válkách a dezinformacích.

Poslední minuty pořadu byly věnovány plánům politických představitelů ANO, ODS a Pirátů na povolební vyjednávání. Na opakovaný dotaz, jestli je Andrej Babiš ochotný vzdát se premiérského křesla, aby vyjednávání s ostatními subjekty odblokoval, premiér neodpověděl. Hosté měli rovněž třicet sekund na to, aby oslovili potenciální voliče.

Souhrnná stopáž promluv byla u přítomných diskutérů srovnatelná. Andrej Babiš hovořil 19:35 minut, Petr Fiala 15:32 minut a Ivan Bartoš 20:41 minut. O něco kratší stopáž výroků předsedy občanských demokratů byla dána zejména jeho komunikačním stylem. Na otázky odpovídal poměrně věcně a stručně, nevyhýbal se žádné z odpovědí a neskákal ostatním do řeči v míře viditelné např. u Andreje Babiše. Tomu odpovídal i počet jednotlivých promluv, který u něj byl zaznamenán (36 oproti 57 u Babiše a 47 u Bartoše). Všichni hosté měli příležitost okomentovat diskutovaná témata a jejich podotázky. Taktéž měli možnost na sebe vzájemně reagovat a vyvracet či potvrzovat argumenty ostatních. Provozovatel vyvinul patrnou snahu o poskytnutí srovnatelného prostoru ve vysílání mj. tím, že promluvy politiků na čtyřech místech limitoval stopkami.

Moderátor Koranteng po čas relace formuloval 131 otázek či připomínek směrem k hostům. Většina z nich, 72, byla doplňkových (moderátor opakoval položenou otázku, doplňoval či opravoval hosta nebo dával prostor k reakci na oponenta). Nejvíce otázek položil Andreji Babišovi, jelikož se premiéra více než ostatních doptával na informace, které mu politik nebyl schopen odpovědět napoprvé. Počet hlavních dotazů se u všech pohyboval kolem dvaceti. Jistá míra polemičnosti dotazů a poznámek byla u jednotlivých hostů monitorována maximálně v jednotkách případů. Nejvíce polemických výpovědí (7) moderátor směřoval na Ivana Bartoše. Tyto dotazy souvisely především s tématem ekonomika. Moderátor chtěl po Bartošovi např. vědět, jak jdou jeho slova o tom, aby lidem zůstalo co nejvíce peněz v peněženkách, dohromady s hlasováním Pirátů proti zrušení superhrubé mzdy. Vůči Babišovi zaznívaly polemické výpovědi zejména v části pořadu týkající se inflace. Vstřícné dotazy v pořadu zaznamenány nebyly.

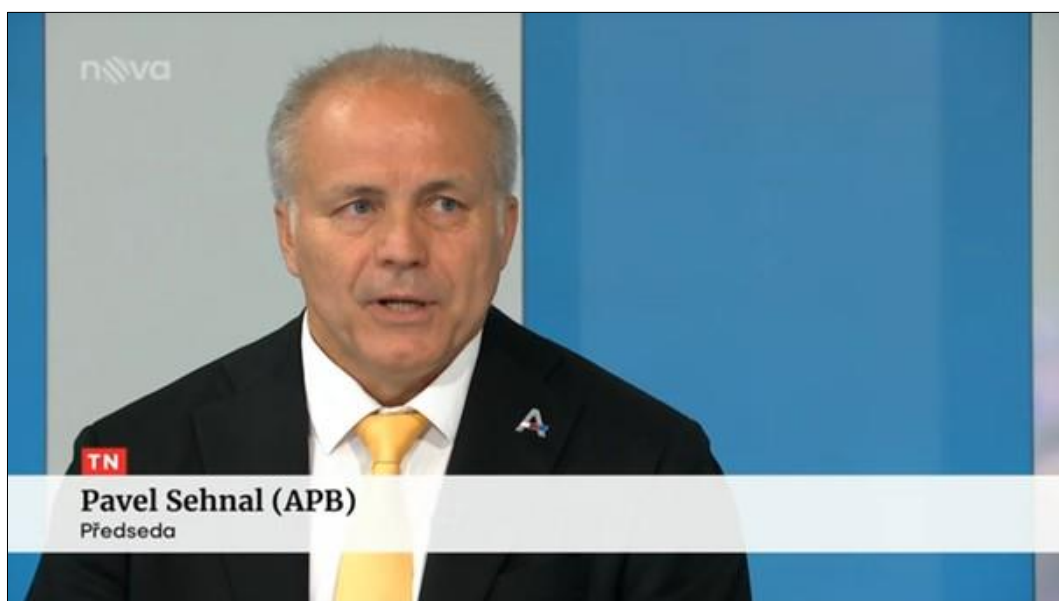
Až na několik sugestivních dotazů a momentů, v nichž Koranteng nedokázal okamžitě uklidnit přítomné hosty, byla moderace zvládnuta uspokojivě. Ve chvílích, kdy se pánové vzdalovali od tématu, moderátor učinil přítrž jejich promluvám a vyžadoval odpovědi na položené otázky. Vzhledem k počtu dotazů a rétorice, s níž politiky oslovoval, konstatujeme, že nebyly zaznamenány prvky favorizace či defavorizace určitého politického uskupení či myšlenkových proudů. Přehlednosti a objektivitě poskytovaných informací napomohly taktéž reportáže, které všechny tematické celky uvodily a subjektivní komentáře hostů zasadily do kontextu. Monitoring nevedl k důvodnému podezření na porušení zákona o vysílání.

2.3. Volby 2021: Jdeme k volbám

Speciální předvolební vysílání na programu NOVA zahrnovalo i pořad *Volby 2021: Jdeme k volbám*, který byl na obrazovky uveden 8. 10. 2021 v 5:55 hodin. Relace byla koncipována jako informační servis pro nerozhodnuté voliče, kteří se mohli na poslední chvíli před otevřením volebních místností ve 14:00 hodin seznámit s programy stěžejních politických uskupení a vyslechnout interview s jejich představiteli. Pořadem provázela moderátor Pavel Svoboda. Ten hned na začátku objasnil způsob, jakým redakce přistoupila k výběru pozvaných hostů:

„Mezi šestou a půl devátou tady přivítáme celkem devět lídrů všech stran, které se v průběhu předchozích dejmte tomu dvou měsíců dostaly se svými volebními preferencemi v některém z volebních průzkumů přes tři procenta. A troufnu si říct, že takhle jednoho za druhým jste je neměli možnost vidět v žádném jiném pořadu.“

Následovalo devět cca dvanáctiminutových bloků, složených z několika reportáží a rozhovoru, každý věnovaný určitému politickému uskupení. Jako první se ve vysílání objevil předseda Aliance pro budoucnost Pavel Sehnal. V úvodní reportáži redakce představila program strany a postoj jejího představitel k tématům ekonomika a daně, životní prostředí, rodina a školství, zahraniční a bezpečnostní politika. Sehnal rovněž odpovídal na to, kdo je pro ČR přirozeným partnerem ve střední Evropě, v Evropské unii, ve světě a na Blízkém Východě. Druhá reportáž byla věnována přímo Sehnalovi. Divákům byl prezentován jakýsi medailonek, v němž se dozvěděli, kde politik studoval, čím se živí, jaké bylo jeho nejtěžší životní rozhodnutí a největší životní úspěch, kolik umí cizích jazyků nebo detaily z jeho soukromého života. Třetí příspěvek tvořila anketa mezi občany, kteří měli uvést, proč by daný politický subjekt volili, a proč jej naopak volit nechtějí. Následně moderátor přivítal Pavla Sehnala ve studiu a v sedmiminutovém rozhovoru politika zpovídal z předem připravených otázek. Sehnal odpovídal na to, co by v premiérském křesle udělal pro snížení dopadů Green Dealu, jaké jsou pro něj priority budoucího předsednictví ČR v Radě EU, jaký má plán na zrychlení soudních řízení a co by udělal, aby udržel mladé lidi v Česku. Po těchto čtyřech základních dotazech moderátor přistoupil k doplňkovým otázkám, týkajícím se programu strany.

Naprosto totožné schéma měly bloky věnované předsedům Zuzaně Majerové Zahradníkové (Trikolora Svobodní Soukromníci), Robertu Šlachtovi (Přísaha), Janu Hamáčkovi (ČSSD), Vojtěchu Filipovi (KSČM), Tomio Okamurovi (SPD), Ivanu Bartošovi (Piráti), který figuroval v reportážích, ale v interview jej v pozici lídra koalice PirSTAN nahradil Vít Rakušan (STAN), Petru Fialovi z ODS (lídr koalice Spolu) a Andreji Babišovi (ANO). Jediný rozdíl představovaly doplňkové otázky, které moderátor na některé politiky směřoval, pokud zbyl čas na konci rozhovoru.

Mezi jednotlivé bloky provozovatel opakovaně zařadil sestřihy z debat, které byly na programu NOVA odvysílány předchozí den, 7. 10. 2021, a jichž se účastnili předsedové sedmi nejsilnějších uskupení, kandidujících v parlamentních volbách.

Vzhledem k totožné stopáži rozhovorů, potažmo celých příspěvků, nelze než konstatovat, že prezentovaná uskupení ve vysílání obdržela stejně velký prostor. Srovnání navíc ob stojí nejen z kvantitativního, ale i kvalitativního hlediska. Všechny vstupy měly shodné schéma, respondenti byli tázáni na ty samé dotazy, anketa byla vždy prováděna mezi podporovateli i odpůrci daného subjektu. Tento postup přispěl k přehlednosti i objektivitě pořadu. Diváci se vedle základních informací o programu stran a hnutí dozvěděli také detaily ze soukromí politiků, což odpovídá formátu pořadu, který byl do vysílání zařazen v době, kdy diváci programu NOVA obvykle sledují relaci *Snídaně s Novou*. Oba pořady propojila jejich žánrová volnost a moderátor Pavel Svoboda.

Svoboda fungoval jako obstojný průvodce ranním speciálem. Vzhledem k opakování stejných dotazů a absenci reakcí na formulované odpovědi jej však nelze nazvat kvalifikovaným oponentem. V interview s politiky působil věcně a nekonfliktně, s hosty nepolemizoval a vyhýbal se kritickým připomínkám. Tento ryze neutrální přístup aplikoval u všech politiků ve stejné míře. V pořadu nebyly zaznamenány momenty, které by poukazovaly na porušení zásad objektivit y a vyváženosti.

Problematickým se však jeví samotný výběr pozvaných hostů, resp. výběr politických uskupení, která byla v pořadu prezentována. Moderátor na začátku velmi nejasně uvedl, že ve studiu přivítá strany, které v průběhu předchozích „*dejme tomu dvou měsíců*“ obdržely v „*některém z volebních průzkumů*“ preference přes 3 %. Rešerše ukázala, že tato podmínka byla splněna u všech přítomných uskupení vyjma Aliance pro budoucnost. Na deváté pozici v dostupných volebních modelech figurovala naopak Strana zelených, případně Volný blok². Není jasné, z jakého důvodu provozovatel upřednostnil Alianci pro budoucnost před subjekty, které ji v modelech předstihly. Výsledkem je ovšem skutečnost, že Aliance pro budoucnost dostala v pořadu prostor srovnatelný s největšími favority voleb, přičemž není zřejmé, že by její preference překročily 3 %, jak bylo avizováno. Navrhujeme v této věci požádat provozovatele o podání vysvětlení.

² Viz např. průzkumy agentur MEDIAN (https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2021/09/Volby_2021_08_v02.pdf), STEM (<https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-konec-zari-2021/#more-6719>), Kantar CZ (https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/2593398-bleskovy_vyzkum_volebniho_modelu_zari2021.pdf), apod.

3. ZÁVĚR

Předmětem monitoringu byly pořady s názvem *Volby 2021: Debata 1*, *Volby 2021: Debata 2* a *Volby 2021: Jdeme k volbám*, které byly odvysílány na programu NOVA ve dnech 7. a 8. října 2021. Analýza předmětných relací byla součástí monitoringu pořadů s předvolební dramaturgií vysílaných na celoplošných televizních programech před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, uskutečněnými 8. a 9. října 2021. Cílem kvalitativní analýzy bylo zjistit, zda provozovatel v pořadech naplňoval znění zákona o vysílání, zejména pak § 31 odst. 2 a 3.

Pro účely zodpovězení výzkumné otázky rozdělíme předmětné části vysílání do dvou skupin. První zahrnuje dvě předvolební debaty, uvedené 7. 10. 2021. Na otázku, zda provozovatel TV Nova s.r.o. ve sledovaných debatách dodržoval zásady objektivního a vyváženého informování, lze odpovědět kladně. Analýza nezaznamenala skutečnosti, které by nás vedly k oprávněnému podezření z porušení § 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání.

První debaty se zúčastnili představitelé čtyř politických uskupení, která by dle předvolebních průzkumů překročila hranici 5 % hlasů nutnou pro vstup do Poslanecké sněmovny, zároveň však nebyla umístěna mezi prvními třemi. Jednalo se o Jana Hamáčka (ČSSD), Tomia Okamuru (SPD), Vojtěcha Filipa (KSČM) a Roberta Šlachtu (Přísaha). Ve druhé debatě figurovali zástupci tří nejsilnějších uskupení, a tedy kandidáti na premiérský post – Andrej Babiš (ANO), Ivan Bartoš (Piráti) a Petr Fiala (ODS). Zastoupení politických subjektů v debatách se vzhledem k jejich volebním preferencím jeví jako spravedlivé a adekvátní. Pozvaní hosté v pořadech obdrželi srovnatelný prostor.

Co se týče tematického zaměření, debaty byly věnovány ekonomice ČR, pandemii onemocnění covid-19 a zahraničněpolitickým otázkám (členství v Evropské unii a migraci v první debatě a dohodě Green Deal ve druhé). Hosté rovněž diskutovali o aktuální politické agendě a plánech na povolební vyjednávání.

Moderátoři Bára Divišová a Rey Koranteng vystupovali věcně a převážně neutrálně. Pouze v jednotkách případů směřovali na hosty dotazy či připomínky do jisté míry polemické. Vždy se jednalo o konstruktivní poznámky. Samoučelně kritické či útočné moderátorské dotazy jsme nezaznamenali. Pokud se ve vysílání objevily chyby na straně moderátorů, jednalo se spíše o dílčí pochybení (např. sugestivně laděné dotazy), jejichž analýza nepřinesla důvodné podezření na porušení zákona o vysílání. V debatách nebyla prokázána favorizace či defavorizace určitých politických uskupení.

Druhý typ pořadů s předvolební dramaturgií reprezentovala relace *Volby 2021: Jdeme k volbám*, odvysílaná 8. 10. 2021. Ranní speciál, který měl divákům zprostředkovat informační servis těsně před otevřením volebních místností, navštívili Pavel Sehnal (Aliance pro budoucnost), Zuzana Majerová Zahradníková (Trikolora Svobodní Soukromníci), Robert Šlachta (Přísaha), Jan Hamáček (ČSSD), Vojtěch Filip (KSČM), Tomio Okamura (SPD), Vít Rakušan (STAN), Petr Fiala (ODS) a Andrej Babiš (ANO). Politici v reportážích i ve studiu odpovídali na dotazy ohledně aktuálních politických otázek, volebního programu a soukromí. Moderátor Pavel Svoboda ke všem přistupoval věcně a neutrálně, s hosty nepolemizoval a vyhýbal se kritickým připomínkám. Nebyla zaznamenána tendence upřednostňovat určité politické uskupení či názorový proud.

Klíč, na jehož základě byli hosté do pořadu pozváni, není zřejmý. Moderátor divákům sdělil, že se jedná o politiky zastupující uskupení, která v předchozích dvou měsících obdržela v „některém z volebních průzkumů“ preference přes 3 %. Rešerše však ukázala, že Aliance pro budoucnost se této definici

vymyká. Nepodařilo se dohledat žádný volební model, podle něhož by se strana umístila na devátém místě či překročila 3 %. Není jasné, z jakého důvodu provozovatel upřednostnil Alianci pro budoucnost a jejího představitele Pavla Sehnala před subjekty, které jí v modelech předstihly. Vzhledem k tomu, že mohlo dojít k její neúměrné favorizaci ve vysílání, navrhuje Radě v této věci požádat provozovatele o podání vysvětlení, na jehož základě lze přistoupit k případným dalším krokům.

Návrh usnesení:

Rada se seznámila s analýzou objektivitu a vyváženosti pořadů Volby 2021: Debata 1, Volby 2021: Debata 2 a Volby 2021: Jdeme k volbám, které byly odvysílány 7. a 8. října 2021 na programu NOVA.

a

Návrh usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele vysílání TV Nova s.r.o., IČ 45800456, sídlem Kříženeckého nám. 1078/5, Praha 5, PSČ 15200, o podání vysvětlení k pořadu Volby 2021: Jdeme k volbám, odvysílanému dne 8. října 2021 v čase od 5.55 hodin na programu NOVA, na základě jakého klíče do pořadu s předvolební dramaturgií pozval zástupce Aliance pro budoucnost, TSS, Přísaha, ČSSD, KSČM, SPD, STAN, ODS a ANO, zejména pak z jakého důvodu mezi pozvanými figuroval reprezentant Aliance pro budoucnost. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení této výzvy.

Doplňující informace ke dni 24. 3. 2022:

Rada na základě výše uvedeného usnesení vyžádala od provozovatele TV Nova s.r.o. podání vysvětlení.

Provozovatel v podaném vysvětlení uvedl, že při zvaní hostů do předvolebních diskusí vycházel z předem sestaveného Plánu předvolebního vysílání. Při zařazení reprezentanta Aliance pro budoucnost vycházel z výsledků průzkumu SANEP ze září 2021.

Rada se s podaným vysvětlením seznámila a přijala následující usnesení:

Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele TV Nova s.r.o., IČ 45800456, sídlem Kříženeckého nám. 1078/5, Praha 5, PSČ 15200, k pořadu Volby 2021: Jdeme k volbám, odvysílanému dne 8. října 2021 v čase od 5.55 hodin na programu NOVA, respektive s vysvětlením, na základě jakého klíče do pořadu s předvolební dramaturgií pozval zástupce Aliance pro budoucnost, TSS, Přísaha, ČSSD, KSČM, SPD, STAN, ODS a ANO, zejména pak z jakého důvodu mezi pozvanými figuroval reprezentant Aliance pro budoucnost.